

14.06.2023

KURUL KARARI

Başvuru Numarası : 2022/1094
Toplantı Tarihi/Sayısı : 30.5.2023/206
Karar Numarası : 2023/464
Başvuran : H. Ç.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : 1- Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
2- İçişleri Bakanlığı (Emniyet Genel Müdürlüğü)
Muhatap Adres :

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuranın oğlunun Kadın Destek Uygulamasını (KADES) kullanamaması nedeniyle cinsiyet temelinde ayrımcı muameleye maruz kaldığı iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Velayeti altındaki 11 yaşındaki oğlu Y. E. Ç.'ye şiddet uygulama ihtimali olan veya psikiyatrik hastalığı bulunan kişilerden korumak amacıyla KADES adındaki mobil uygulamayı indirdiğini ancak uygulamanın sadece kadınların kullanımına açık olduğu bildirimini aldığı ve uygulamayı çocuğunun kullanamadığını,

b. Uygulama ile kadın, erkek ayrımı yapılmasının cinsiyet ayrımcılığı oluşturduğunu, Anayasa'nın 41'inci maddesinde devletin her türlü istismar ve şiddete karşı çocukları koruyucu tedbirleri alması gerektiğinin vurgulandığını, bu uygulamanın Anayasa'nın 10'uncu maddesinde düzenlenen eşitlik ilkesini ihlal ettiğini, konu ile ilgili olarak Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi (CİMER) aracılığıyla başvuru yaptığını, başvurusunun Kırıkkale Sosyal Hizmet Merkezi Müdürlüğüne gönderildiğini, ilgili idare tarafından ise başvuran ile görüşme yapıldığı ve kurum hizmetleri hakkında bilgi verildiğini ve talebinin ayrıntılı olarak değerlendirilmesi için Korumaya Muhtaç Çocuk Birimine gerekli talimatların verildiği cevabını aldığı,

c. KADES uygulamasının erkek-kadın veya yetişkin-çocuk ayrımı yapılmadan herkesin erişimine açılması gerektiğini, erkeklerin de şiddet mağduru olabileceklerini ve bu hizmetten erkeklerin de faydalanması gerektiğini ifade etmektedir.

3. Muhatap Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'ndan alınan yazılı görüşte özetle;

a. İçişleri Bakanlığı ile işbirliği kapsamında şiddet mağduru veya şiddet görme riski altında olan

kadınlar için iletişim teknolojisinin sunduğu imkanlardan faydalanılarak etkin ve hızlı müdahalenin sağlanması amacıyla mobil uygulama geliştirilmesinin planlandığını, bu kapsamda Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından asayiş alanında vatandaşın kolluk görevlilerine hızlı ulaşmasına yönelik akıllı telefonlarda kullanılacak mobil uygulama olarak kadına yönelik şiddet alanında kullanılmak üzere KADES uygulamasının hayata geçirildiğini,

b. Uygulamanın yalnızca kadınların kullanımına sunulduğunu, uygulamada yer alan butona basılması ile Çağrı Merkezine ihbarın düştüğünü, mağdurun konum bilgisinin iletildiğini ve Çağrı Merkezi tarafından en yakın kolluk birimi tarafından, en kısa sürede mağdurun konumuna intikalin sağlandığını,

c. KADES uygulamasını, uygulamanın yayımlandığı 24/3/2018 tarihinden 4/8/2022 tarihine kadar 3.869.862 kişinin indirdiğini ve aktif olarak kullandıklarını, 267.898 şiddet mağduru kadının uygulama aracılığıyla yapmış olduğu ihbara kolluk güçlerince müdahale edildiğini,

ç. 8/3/2012 tarihli ve 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun ile şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınların, çocukların, aile bireylerinin ve tek taraflı ısrarlı takip mağduru olan kişilerin korunması ve bu kişilere yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla alınacak tedbirlere ilişkin usul ve esasların düzenlendiğini, düzenlemenin ırk, renk, cinsiyet, yaş, medeni durum, tabiiyet, engellilik, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin tüm kadınları, çocukları, aile bireyleri ve tek taraflı ısrarlı takip mağdurlarını kapsadığını, Kanun kapsamında korunan kişi ile şiddet uygulayan ve uygulama ihtimali bulunan kişi hakkında alınabilecek koruyucu ve önleyici tedbirlerin ayrıntıları ile düzenlendiğini,

d. 6284 sayılı Kanun kapsamındaki tedbir kararının, ilgilinin talebi, Bakanlık veya kolluk görevlileri ya da Cumhuriyet savcısının başvurusu üzerine verildiğini, tedbir kararlarının en çabuk ve en kolay ulaşılabilecek yer hâkiminden, mülkî amirden ya da kolluk biriminden talep edilebileceğini,

e. Çocuklara yönelik koruyucu ve önleyici hizmetlerin temel olarak Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğünce yürütüldüğünü ayrıca Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü koordinesinde yürütülen şiddetle mücadele hizmetlerinin çocuklara duyarlı şekilde yapılandırıldığını,

f. Şiddet Önleme ve İzleme Merkezleri'nin (ŞÖNİM), 6284 sayılı Kanun kapsamında hizmet vermeye başladığını, bu merkezlerde 6284 sayılı Kanun kapsamında tedbirlerin takibi ve izlenmesi ile psikososyal destek, hukuki destek, eğitim desteği ve mesleki destek, sağlık desteği, ekonomik destek ve rehberlik/danışmanlık ve yönlendirme hizmetlerinin sunulduğunu,

g. Mevcut durumda, ŞÖNİM merkezlerinin 81 ilde hizmet verdiğini, ŞÖNİM'lerden 2021 yılında ülke genelinde 255.515 kadın, 23.158 erkek ve 17.726 bin çocuk olmak üzere toplam 296.399 kişinin; 2022 yılı Temmuz sonu itibarıyla de 146.020 kadın, 13.993 ve 10.367 çocuk olmak üzere toplam 170.380 kişinin hizmet aldığı,

ğ. Başvuranın oğlu olan Y. E. Ç. hakkında Kırıkkale Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğünce yapılan çalışmada; çocuğun korunma ihtiyacı içinde olmadığını, babası ve kardeşleri ile birlikte yaşadığını anlaşıldığını, başvuranın eski eşinin kuzeni olan A. G.'in psikolojik olarak sağlık sorunlarının olduğunu, bu kişinin başvuranın oğluna zarar verme ihtimali olması nedeniyle başvuranın şikayetini ilgili mercilere iletildiğini anlaşıldığını, başvuranın eski eşinin Ankara'da ikamet ettiğini, başvuranın oğlunun velayetinin ise başvuruda olduğunu, mevcut durumda ise başvuranın oğlunun

herhangi bir ihmal veya istismara maruz kalmayacağını, bu durumda 3/7/2005 tarihli ve 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu kapsamında bir korumaya ihtiyaç bulunmadığının değerlendirildiğini,

h. Ayrıca 5395 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesine göre bir çocuğun korunma ihtiyacı olduğunu düşünen adli ve idari merciler, kolluk görevlileri, sağlık ve eğitim kuruluşları ile sivil toplum kuruluşlarının çocuğun durumunu Bakanlığa bildirmekle yükümlü olduklarını,

ı. Şiddet, ihmal veya istismar mağduru çocukların mevzuata göre korunma ihtiyacı olan çocuklar olarak kabul edildiğini, çocuğun korunma ihtiyacını tespit görevinin Bakanlığa ait olduğunu, çocuklara ilişkin bildirim alındıktan sonra çocuk hakkında gerekli sosyal incelemenin derhal başlatıldığını, şiddet gören çocuklar ile şiddet görme tehlikesi altında olan çocukların 24/5/1983 tarih ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu'nun 22'nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca mülki amirin onayı alınmak suretiyle bakım altına alındığını ifade etmektedir.

4. Muhatap İçişleri Bakanlığı (Emniyet Genel Müdürlüğü)'ndan alınan yazılı görüşte özetle;

a. Anayasa'nın 10'uncu maddesinin ikinci fıkrasında, *“Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz.”* hükmü ile 6284 sayılı Kanun'un *“Amaç, kapsam ve temel ilkeler başlıklı”* 1'inci maddesinin ikinci fıkrası (ç) bendine göre, *“Bu Kanun kapsamında kadınlara yönelik cinsiyete dayalı şiddeti önleyen ve kadınları cinsiyete dayalı şiddetten koruyan özel tedbirler ayrımcılık olarak yorumlanamaz.”* hükmünün bulunduğu,

b. Teknik imkan ve kapasite kapsamında en üst seviyede kullanılarak geliştirilen ve 24/3/2018 tarihinde hayata geçirilen KADES uygulamasının amacının, gelişen teknolojik imkanlardan faydalanmak suretiyle kadınlara yönelik risk ve tehdit unsuru oluşması halinde akıllı telefonlarından tek bir tuşa basarak en hızlı şekilde 112 Acil Çağrı Merkezlerine ulaşmalarının sağlanması olduğunu,

c. Kadın, erkek ve çocuk tüm vatandaşların acil bir durumla karşılaşmaları durumunda 112 Acil Çağrı Merkezlerine yapacakları ihbarlar ile olay yerine en yakın ekip ve devriyenin sevk edileceğini ifade etmektedir.

5. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte özetle;

a. KADES uygulamasında kadın ve erkek ayrımı yapıldığını, 18 yaşından küçük kız çocuklarına uygulamanın açık olduğunu, bunun uygulamanın kullanılması ile ortaya çıkarıldığını ancak 11 yaşındaki oğlunun uygulamayı kullanmadığını,

b. KADES uygulamasının salt kadınlara yönelik olarak hizmete alınmasının şiddete uğrayan erkekler açısından bir ayrımcılık olduğunu, ayrıca erkek çocuklarının, beden ve ruh bakımından kendilerini korumaktan aciz olduğunu, yetişkin bir kadından daha savunmasız kalabildiklerini buna rağmen erkek çocuklarına bu uygulamanın kapalı olduğunu, oğlunun üçüncü bir kişinin şiddetine maruz kaldığını ve şiddet görme tehlikesinin de devam ettiğini, oğlunun uygulamayı kullanamamasının cinsiyet temelinde ayrımcı muamele olduğunu,

c. KADES uygulamasının 112 Acil Çağrı Merkezlerine ulaşmaktan daha avantajlı olduğunu, sebebinin ise akıllı telefonlardaki konum belirleme özelliği sayesinde araçta hareket halinde iken bile kişinin adresinin tek bir tıklamayla bulunabilmesi olduğunu, ayrıca pratik ve kullanışlı olan uygulama sayesinde şiddet failine sezdirmeden kolluk güçlerini çağırma imkanı bulunduğunu, 112 Acil Çağrı Servisi

hizmetinin KADES uygulamasının teknik olarak çok daha gerisinde olduğunu,

ç. Anayasa'nın 41'inci maddesinde devletin her türlü istismar ve şiddete karşı çocukları koruyucu tedbirleri alması gerektiğini vurguladığını, bu kapsamda çocukların kırılgan olmaları, her an korunmaya muhtaç olmalarının bu kapsamda değerlendirilmesi gerektiğini,

d. KADES uygulamasının kadın, çocuk, erkek, yaşlı demeden herkesin kullanımına açılması gerektiğini, yalnızca kadınların ve kız çocuklarının kullanımına sunulan uygulamanın cinsiyet ve yaş temelinde ayrımcılık oluşturduğunu ifade etmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

6. Anayasa'nın "Kanun önünde eşitlik" başlıklı 10'uncu maddesi şöyledir:

"Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz. Çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar."

7. Anayasa'nın "Ailenin korunması ve çocuk hakları" başlıklı 41'inci maddesi şöyledir:

"Aile, Türk toplumunun temelidir ve eşler arasında eşitliğe dayanır. Devlet, ailenin huzur ve refahı ile özellikle ananın ve çocukların korunması ve aile planlamasının öğretimi ile uygulanmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alır, teşkilatı kurar. (Ek fıkra: 7/5/2010-5982/4 md.) Her çocuk, korunma ve bakımdan yararlanma, yüksek yararına açıkça aykırı olmadıkça, ana ve babasıyla kişisel ve doğrudan ilişki kurma ve sürdürme hakkına sahiptir. (Ek fıkra: 7/5/2010-5982/4 md.) Devlet, her türlü istismara ve şiddete karşı çocukları koruyucu tedbirleri alır."

8. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kanunu'nun "Eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı" başlıklı 3'üncü maddesi şöyledir:

"(1) Herkes, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada eşittir.

(2) Bu Kanun kapsamında cinsiyet, ırk, renk, dil, din, inanç, mezhep, felsefi ve siyasi görüş, etnik köken, servet, doğum, medeni hâl, sağlık durumu, engellilik ve yaş temellerine dayalı ayrımcılık yasaktır.

(3) Ayrımcılık yasağının ihlali hâlinde, konuya ilişkin görev ve yetkisi bulunan kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ihlalin sona erdirilmesi, sonuçlarının giderilmesi, tekrarlanmasının önlenmesi, adli ve idari yoldan takibinin sağlanması amacıyla gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür.

(4) Ayrımcılık yasağı bakımından sorumluluk altında olan gerçek ve özel hukuk tüzel kişileri, yetki alanları içerisinde bulunan konular bakımından ayrımcılığın tespiti, ortadan kaldırılması ve eşitliğin sağlanması için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür."

9. 6701 sayılı Kanun'un "Ayrımcılık türleri" başlıklı 4'üncü maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“a) Ayrı tutma. b) Ayrımcılık talimatı verme ve bu talimatları uygulama. c) Çoklu ayrımcılık. ç) Doğrudan ayrımcılık. d) Dolaylı ayrımcılık. e) İşyerinde yıldırma. f) Makul düzenleme yapmama. g) Taciz. ğ) Varsayılan temele dayalı ayrımcılık.”

10. 6701 sayılı Kanun'un “ayrımcılık yasağının kapsamı” başlıklı 5’inci maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

“Eğitim ve öğretim, yargı, kolluk, sağlık, ulaşım, iletişim, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler, sosyal yardım, spor, konaklama, kültür, turizm ve benzeri hizmetleri sunan kamu kurum ve kuruluşları, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri, yürüttükleri faaliyetler bakımından bu hizmetlerden yararlanmakta olan veya yararlanmak üzere başvurmuş olan ya da bu hizmetler hakkında bilgi almak isteyen kişi aleyhine ayrımcılık yapamaz. Bu hüküm kamuya açık hizmetlerin sunulduğu alanlar ve binalara erişimi de kapsar.”

11. 6701 sayılı Kanun'un "Kurumun görevleri" başlıklı 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (g) bendinde "ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

12. 6701 sayılı Kanun'un “İspat Yükü” başlıklı 21’inci maddesi şöyledir:

“Münhasıran ayrımcılık yasağının ihlali iddiasıyla Kuruma yapılan başvurularda, başvuranın iddiasının gerçekliğine ilişkin kuvvetli emarelerin ve karine oluşturan olguların varlığını ortaya koyması hâlinde, karşı tarafın ayrımcılık yasağını ve eşit muamele ilkesini ihlal etmediğini ispat etmesi gerekir.”

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

13. 6701 sayılı Kanun’un “Başvurular” başlıklı 17’nci maddesinin birinci fıkrasında “Ayrımcılık yasağı ihlalinin zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi Kuruma başvurabilir.” hükmü bulunmaktadır. Başvuranın dilekçesinden 6701 sayılı Kanun’un 3’üncü maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen ayrımcılık temellerinden cinsiyet temelinde ayrımcı muameleye maruz kaldığı iddiasında bulunduğu anlaşılmaktadır. Yapılan inceleme neticesinde başvurunun esastan incelenilecek bir başvuru olduğu değerlendirilmesine varılmıştır.

14. Ayrımcılık yasağının ihlal edilip edilmediğini değerlendirmek için ayrımcılığa neden olduğu iddia edilen işlemin, eylemin ya da eylemsizliğin amacı ile sonucu arasındaki ilişkiye bakılması gerekmektedir. AİHM’e göre, bir muameledeki farklılık, objektif ve makul bir gerekçeye sahip değilse ya da meşru bir amaç izlememişse ayrımcılık söz konusudur (AİHM, Abdulaziz, Cabales and Balkandali/Birleşik Krallık, B. No: 15/1983/71/107- 109, 24/4/1985, para.72.).

15. Ayrımcılık yasağı, uluslararası insan hakları hukukunun temelinde yer almakta ve pek çok uluslararası insan hakları sözleşmesinde özel olarak düzenlenmektedir. Bir kimseye bir hakkın kullanılmasında ya da bir yükümlülüğün yerine getirilmesinde meşru ve makul bir temele dayanmaksızın cinsiyeti sebebiyle farklı muamelede bulunulması cinsiyet ayrımcılığını oluşturmaktadır. Cinsiyet temelinde ayrımcılık, tehlikeli sonuçları dikkate alınarak, hem uluslararası ve bölgesel insan hakları mekanizmaları

aracılığıyla hem de ulusal yasal sistemler içinde yasaklanmıştır (Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TIHEK), B. No: 2019/3031 K. No: 2020/176, para. 33). Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 14'üncü maddesi de bu kapsamda; *“Sözleşme’de tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasi veya diğer kanaatler, ulusal veya toplumsal köken, ulusal bir azınlığa aidiyet, servet, doğum başta olmak üzere herhangi başka bir duruma dayalı hiçbir ayrımcılık gözetilmeksizin sağlanmalıdır.”* hükmünü ihtiva etmektedir.

16. Avrupa Cinsiyet Eşitliği Enstitüsü (EIGE) tarafından yapılan tanıma göre cinsiyet ayrımı; medeni halleri ne olursa olsun kadınların tanınmasını veya katılımını, kadın ve erkek eşitliği temelinde, siyasi, ekonomik, sosyal, kültürel, medeni veya başka herhangi bir alanda insan hakları ve temel özgürlüklerini bozma veya geçersiz kılma amacı taşıyan her türlü ayırım, dışlama veya kısıtlama anlamına gelmektedir (EIGE, Gender mainstreaming, <https://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/concepts-and-definitions/>).

17. Somut olayda başvuran, 11 yaşındaki oğlu Y. E. Ç.'ye şiddet uygulama ihtimali olan psikiyatrik hastalığı olan bir kişiden korunmak amacıyla KADES adındaki mobil uygulamayı indirdiğini ancak uygulamanın sadece kadınların kullanımına açık olduğu bildirimini alması nedeniyle çocuğu tarafından söz konusu uygulamanın kullanılmadığını, bu durumun ise cinsiyet temelinde ayrımcı bir muamele olduğunu iddia etmektedir. Söz konusu uygulama ile izlenen amacın nesnel olarak haklılaştırılıp haklılaştırılmadığının değerlendirilmesi gerekmektedir.

18. Muhatap idarelerden alınan yazılı görüşler kapsamında söz konusu KADES uygulamasının, şiddet mağduru veya şiddet görme riski altında olan kadınlar için koruyucu mahiyette ve teknoloji imkânları kullanılarak oluşturulmuş bir mobil uygulama olduğu, uygulama aracılığıyla şiddet mağduru kadınların yapmış olduğu ihbara kolluk güçlerince müdahale edildiği, söz konusu mobil uygulamanın 6284 sayılı Kanun hükümleri kapsamında geliştirildiği ifade edilmektedir.

19. Muhataplar tarafından ayrıca 6284 sayılı Kanun ile şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınların, çocukların, aile bireylerinin ve tek taraflı ısrarlı takip mağduru olan kişilerin korunması ve bu kişilere yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla alınacak tedbirlere ilişkin usul ve esasların düzenlendiği, düzenlemenin herhangi bir temelde ayırım gözetilmeksizin tüm kadınları, çocukları, aile bireyleri ve tek taraflı ısrarlı takip mağdurlarını kapsadığı, söz konusu mobil uygulamanın Anayasa'nın 10'uncu maddesinde düzenlenen eşitlik ilkesi ile 6284 sayılı Kanun hükümleri kapsamında oluşturulduğu, KADES uygulamasının amacının, gelişen teknolojik imkânlardan faydalanmak suretiyle kadınlara yönelik risk ve tehdit unsuru oluşması halinde akıllı telefonlarından tek bir tuşa basarak en hızlı şekilde 112 Acil Çağrı Merkezlerine ulaşmalarının sağlanması olduğu ifade edilmiştir.

20. 6284 sayılı Kanun'un *“Amaç, kapsam ve temel ilkeler başlıklı”* 1'inci maddesinin birinci fıkrasında, *“Bu Kanunun amacı; şiddete uğrayan veya şiddete uğrama tehlikesi bulunan kadınların, çocukların, aile bireylerinin ve tek taraflı ısrarlı takip mağduru olan kişilerin korunması ve bu kişilere yönelik şiddetin önlenmesi amacıyla alınacak tedbirlere ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.”* hükmü, 6284 sayılı Kanun'un ikinci fıkrasının (b) bendinde, *“Şiddet mağdurlarına verilecek destek ve hizmetlerin sunulmasında temel insan haklarına dayalı, kadın erkek eşitliğine duyarlı, sosyal devlet ilkesine uygun, adil, etkili ve süratli bir usul izlenir.”* hükmü, 6284 sayılı Kanun'un ikinci fıkrasının (ç) bendinde, *“Bu Kanun kapsamında kadınlara yönelik*

cinsiyete dayalı şiddeti önleyen ve kadınları cinsiyete dayalı şiddetten koruyan özel tedbirler ayrımcılık olarak yorumlanamaz.” hükmünün bulunduğu; 6284 sayılı Kanun’un “Tanımlar” başlıklı 2’nci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinde ise, kadına yönelik şiddetin; kadınlara, yalnızca kadın oldukları için uygulanan veya kadınları etkileyen cinsiyete dayalı bir ayrımcılık ile kadının insan hakları ihlaline yol açan ve bu Kanunda şiddet olarak tanımlanan her türlü tutum ve davranışı ifade ettiği hüküm altına alınmıştır.

21. Anayasa’nın “Ailenin korunması ve çocuk hakları” başlıklı 41’inci maddesinin ikinci fıkrasında, “Devlet, ailenin huzur ve refahı ile özellikle ananın ve çocukların korunması ve aile planlamasının öğretimi ile uygulanmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alır, teşkilatı kurar.” hükmü ile dördüncü fıkrasında, “Devlet, her türlü istismara ve şiddete karşı çocukları koruyucu tedbirleri alır.” hükmü yer almaktadır.

22. Korunma ihtiyacı olan veya suça sürüklenen çocukların korunması, haklarının ve esenliklerinin güvence altına alınması amacıyla çıkarılan 5395 sayılı Kanun’un “Temel ilkeler” başlıklı 4’üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine göre, “Çocuk ve ailesinin herhangi bir nedenle ayrımcılığa tâbi tutulmaması”, (h) bendine göre, “Kararların alınmasında ve uygulanmasında, çocuğun yaşına ve gelişimine uygun eğitimi ve öğrenimini, kişiliğini ve toplumsal sorumluluğunu geliştirmesinin desteklenmesi” ilkelerinin gözetilmesi gerektiği ifade edilmektedir. Ayrıca 5395 sayılı Kanun’un 5’inci maddesinde koruyucu ve destekleyici tedbirlere; 5395 sayılı Kanun’un 6’ncı maddesinde ise, acil korunma kararı alınması gereken durumlara yer verilmektedir. 6284 sayılı Kanun’un 3’üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi, 6284 sayılı Kanun’un 5’inci maddesinin birinci fıkrasının (ç) ve (d) bendi ile üçüncü fıkrası çocuklara özgü hükümleri içermesi bakımından önem arz etmektedir.

23. Somut olay kapsamında, başvuran tarafından iddia edilen KADES uygulamasına başvuranın 11 yaşındaki oğlunun girememesi ve uygulamaya yalnızca kadın kullanıcıların erişebilmesi özü itibarıyla cinsiyet temelinde farklı bir muamele içermektedir. Bu halde cinsiyet temelinde farklı muamelenin meşru bir amaç içerip içermediği, objektif ve makul bir gerekçeye sahip olup olmadığı ve orantılı olup olmadığı değerlendirilmesinin yapılması gerekmektedir.

24. Söz konusu KADES uygulamasının kadınlara yönelik olarak tasarlanması ve kullanıma açılmasının amacı, gelişen teknolojik imkânlardan faydalanmak suretiyle kadınlara yönelik risk ve tehdit unsuru oluşması halinde akıllı telefonlarından tek bir tuşa basarak en hızlı şekilde 112 Acil Çağrı Merkezlerine ulaşmalarının sağlanması olduğu hususudur. Ayrıca söz konusu uygulamanın, Anayasa’nın 10’uncu maddesinde yer alan kadınlar ve erkeklerin eşit haklara sahip olduğu, devletin ise bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlü olduğu ve bu maksatla alınacak tedbirlerin eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamayacağı hükmünden yola çıkılarak hazırlandığı, bu kapsamda kadınlara yönelik şiddet olgusunun önüne geçme amaçlı olarak geliştirildiği, ayrıca 6284 sayılı Kanun’un “Amaç, kapsam ve temel ilkeler başlıklı” 1’inci maddesinin ikinci fıkrası (ç) bendine göre, “Bu Kanun kapsamında kadınlara yönelik cinsiyete dayalı şiddeti önleyen ve kadınları cinsiyete dayalı şiddetten koruyan özel tedbirler ayrımcılık olarak yorumlanamaz.” hükmünün de bu amaç doğrultusunda anlaşılması gerektiği değerlendirilmektedir. Dolayısıyla söz konusu farklı muamelenin Anayasal ve yasal zeminde bir meşruluğa kavuşturulduğu, KADES uygulaması ile kadınların şiddet eylemlerinden etkili ve hızlı bir

şekilde korunması amacının meşru ve makul bir gerekçeye sahip olduğu değerlendirilmektedir.

25. Bununla birlikte şiddete uğrama ihtimali olan çocukların da özel olarak korunması gerektiği hususunun göz ardı edilmemesi, bu kapsamda da 5395 sayılı Kanun, 2828 sayılı Kanun ve 6284 sayılı Kanun'un çocuklar için özel hükümler ihtiva ettiği ve bu yasal düzenlemeler kapsamında şiddet gören veya şiddet görme ihtimali olan çocuklara yönelik koruyucu ve destekleyici tedbirlerin hem mülki idare amirlerince, hem de hâkim kararı ile alınabileceğinin de dikkate alınması gerektiği ayrıca çocuklara yönelik koruyucu tedbirler için de hızlı ve etkili çözümlerin bulunması gerekliliğinin de unutulmaması gerektiği değerlendirilmektedir. Somut olay kapsamında, Kırıkkale Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü'nce yapılan çalışmada başvuranın oğlunun korunma ihtiyacı içinde olmadığı, velayetinin babasında olduğu, çocuğun babası ve kardeşleri ile birlikte yaşadığına ilişkin bilginin de bu kapsamda anlaşılması gerektiği değerlendirilmektedir.

26. Yukarıdaki açıklamalar, mevzuat hükümleri ile tüm dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde, başvuranın 11 yaşındaki oğlunun KADES uygulamasını kullanamamasının cinsiyet temelinde ayrımcı muamele teşkil ettiği iddiasının, söz konusu farklı muamelenin objektif ve makul bir gerekçeye sahip olması ayrıca meşru bir amaç barındırması nedeniyle cinsiyet temelinde ayrımcı muamele olarak değerlendirilemeyeceği kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda AYRIMCILIK YASAĞI İHLALİ YAPILMADIĞINA,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine

başvurulabileceğine,

30/5/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Prof. Dr. Muharrem KILIÇ
Başkan

e-imzalıdır

Av. Alişan TIRYAKI
II. Başkan

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŞ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Ünal SADE
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Kurul Üyesi

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Kurul Üyesi